

Cuprins

Cuvânt-înainte	5
----------------------	---

CAPITOLUL I

PRINCIPIILE CARE GUVERNEAZĂ RĂSPUNDEREA

JURIDICĂ ÎN DREPTUL MEDIULUI	7
------------------------------------	---

1.1. Aspecte generale	7
1.2. Principiul dezvoltării durabile	9
1.3. Principiul acțiunii preventive	12
1.3.1. Conținutul principiului	12
1.3.2. Principiul utilizării celor mai bune tehnici disponibile – modalitate de aplicare sectorială a principiului acțiunii preventive	14
1.4. Principiul poluatorul plătește	16
1.4.1. Apariția principiului poluatorul plătește	16
1.4.2. Conținutul principiului poluatorul plătește	17
1.4.3. Aspecte juridice teoretice și practice ale principiului „poluatorul plătește”	18
1.5. Principiul precauției în luarea deciziei	20
1.5.1. Considerații generale	20
1.5.2. Aplicarea principiului în dreptul internațional și unional	21
1.6. Principiul informării și participării publicului la luarea deciziilor	22
1.6.1. Principiul participării publicului – modalitate de realizare a dreptului fundamental la un mediu sănătos	22
1.6.2. Reglementări cu caracter intern	23
1.6.3. Aplicarea principiului pe plan internațional și unional	25
1.7. Concluzii	28

CAPITOLUL II**RĂSPUNDEREA DE MEDIU CU REFERIRE LA
PREVENIREA ȘI REPARAREA PREJUDICIULUI
ASUPRA MEDIULUI CONFORM ORDONANȚEI DE
URGENTĂ A GUVERNULUI NR. 68/2007**

30	30
2.1. Considerații introductive	30
2.2. Directiva 2004/35/CE privind răspunderea pentru mediul înconjurător în legătură cu prevenirea și repararea daunelor aduse mediului	37
2.3. Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 68/2007 privind răspunderea de mediu cu referire la prevenirea și repararea prejudiciului asupra mediului	48
2.3.1. Principiile răspunderii de mediu	50
2.3.1.1. Principiul „poluatorul plătește”	50
2.3.1.2. Principiul prevenirii	51
2.3.1.3. Principiul neretroactivității regimului de răspundere pentru poluare	51
2.3.1.4. Principiul subsidiarității	51
2.3.1.5. Principiul proporționalității	52
2.4. Domeniul de aplicare	52
2.4.1. Activitățile care pot genera prejudicii asupra mediului	53
2.4.1.1. Răspunderea pentru prejudiciul asupra mediului cauzat de activități profesionale	53
2.4.1.2. Răspunderea pentru prejudiciul asupra speciilor și habitatelor naturale protejate și pentru oricare amenințare iminentă cu un astfel de prejudiciu cauzat de orice activitate profesională, alta decât cele prevăzute de anexa nr. 3 la OUG nr. 68/2007	55
2.5. Condițiile răspunderii de mediu cu referire la repararea prejudiciului asupra mediului	56
2.5.1. Fapta ilicită	56
2.5.2. Prejudiciul	58
2.5.2.1. Natura juridică a prejudiciului de mediu	59

2.5.2.2. Noțiunea de prejudiciu și de prejudiciu asupra mediului	60
2.5.2.3. Repararea prejudiciului	64
2.5.3. Legătura de cauzalitate	66
2.5.4. Problema culpei	69
2.5.5. Subiectele răspunderii.....	70
2.5.5.1. Subiectul pasiv al răspunderii.....	70
2.5.5.2. Subiectul activ al răspunderii	70
2.5.6. Competențe	71
2.5.7. Efectele răspunderii	72
2.5.7.1. Măsurile de prevenire a poluării.....	72
2.5.7.2. Măsurile reparatorii	73
2.5.8. Suportarea costurilor.....	74
2.5.9. Cauze exoneratoare de răspundere.....	74
2.5.10. Prescripția dreptului la acțiune.....	75
2.5.11. Instrumente financiare și cooperarea cu alte state membre ale Uniunii Europene	75
2.5.12. Sancțiuni aplicabile.....	77

CAPITOLUL III

RĂSPUNDEREA CIVILĂ DELICTUALĂ ÎN DREPTUL

MEDIULUI	81
3.1. Considerații generale.....	81
3.1.1. Răspunderea civilă delictuală - fundament juridic al răspunderii civile în dreptul mediului.....	81
3.1.2. Subiectele îndreptățite la repararea daunelor aduse mediului.....	87
3.1.3. Persoana responsabilă.....	87
3.2. Fapta cauzatoare de prejudicii.....	88
3.3. Prejudiciul	93
3.3.1. Felurile prejudiciului.....	93
3.3.2. Categoriile de prejudicii ecologice	99
3.3.3. Condițiile prejudiciului patrimonial.....	100
3.3.4. Repararea prejudiciilor ecologice	101

3.3.5. Repararea prejudiciilor nepatrimoniale din domeniul mediului.....	101
3.3.6. Comparație între prejudiciul civil și prejudiciul ecologic	114
3.4. Raportul de cauzalitate dintre fapta ilicită și prejudiciu.....	115
3.5. Culpă autorului faptei ilicite.....	117
3.5.1. Formele vinovăției	117
3.6. Funcțiile răspunderii civile delictuale	118
3.6.1. Funcția preventivă.....	118
3.6.2. Funcția reparatorie	119
3.7. Formele răspunderii civile delictuale. Particularități în dreptul mediului	120
3.7.1. Răspunderea obiectivă	120
3.7.1.1. Răspunderea obiectivă în condițiile legislației cadru în materie.....	120
3.7.1.2. Răspunderea obiectivă în temeiul unor legi speciale.....	122
3.7.2. Răspunderea subiectivă.....	123
3.7.3. Răspunderea rezultată din tulburările aduse stării de vecinătate	124
3.8. Răspunderea juridică în condițiile Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 195/2005 privind protecția mediului.....	125
3.9. Concluzii	127

CAPITOLUL IV

REGLEMENTĂRI CU CARACTER SPECIAL CU PRIVIRE LA RĂSPUNDEREA CIVILĂ DELICTUALĂ ÎN DREPTUL MEDIULUI.....

4.1. Aspecte introductive.....	128
4.2. Răspunderea civilă în domeniul daunelor nucleare.....	129
4.2.1. Considerații generale	129
4.2.2. Regimul juridic al răspunderii civile în domeniul daunelor nucleare.....	130
4.2.2.1. Regimul juridic al răspunderii civile în domeniul daunelor nucleare pe plan internațional	131

4.2.2.1.1. Convenția asupra răspunderii civile în domeniul energiei nucleare, Paris, 1960	131
4.2.2.1.2. Convenția privind răspunderea civilă pentru daune nucleare, Viena, 1963	132
4.2.2.1.3. Protocolul comun referitor la aplicarea Convenției de la Viena și a Convenției de la Paris, Viena 1988	134
4.2.2.2. Regimul juridic al răspunderii civile în domeniul daunelor nucleare în dreptul intern	135
4.3. Răspunderea producătorilor pentru pagubele generate de produsele cu defecte	143
4.3.1. Considerații generale	143
4.3.2. Reglementarea unională privind răspunderea pentru produse cu defecte.....	144
4.3.3. Transpunerea prevederilor unionale în legislația română.....	146
4.3.4. Condițiile răspunderii producătorilor pentru pagubele generate de produsele cu defecte.....	148
4.3.4.1. Existența unui produs cu defecte	148
4.3.4.2. Existența unei pagube.....	149
4.3.4.3. Existența raportului de cauzalitate dintre defect și pagubă	149
4.3.5. Cauze exoneratoare de răspundere.....	149
4.3.5.1. Producătorul nu a pus în circulație produsul	149
4.3.5.2. Apariția defectului după punerea pe piață a produsului.....	150
4.3.5.3. Produsul nu a fost fabricat pentru a fi comercializat	150
4.3.5.4. Defectul se datorează respectării unor condiții obligatorii impuse prin reglementările emise de autoritățile competente	150
4.3.5.5. Nerespectarea de către consumator a instrucțiunilor de utilizare	151
4.3.5.6. Riscul de dezvoltare – cauză specială exoneratoare de răspundere civilă.....	151

4.3.6. Aspecte procedurale.....	151
4.4. Răspunderea civilă pentru pagubele cauzate mediului de aeronave.....	152
4.5. Concluzii	153

CAPITOLUL V

RĂSPUNDEREA CONTRAVENȚIONALĂ ÎN DREPTUL

MEDIULUI

5.1. Considerații generale.....	154
5.1.1. Răspunderea contravențională - formă a răspunderii juridice.....	154
5.1.2. Definiția contravenției și utilitatea definirii acesteia de către legiuitor	156
5.2. Trăsăturile contravenției.....	157
5.2.1. Fapta săvârșită cu vinovăție	157
5.2.2. Fapta prevăzută și sancționată de legi și alte acte normative expres determinate prin lege	161
5.2.2.1. Regimul aplicabil actelor normative ce reglementează contravenții	162
5.3. Elementele constitutive ale răspunderii contravenționale	163
5.3.1. Subiectele răspunderii contravenționale	163
5.3.2. Obiectul răspunderii contravenționale	165
5.3.3. Latura obiectivă a răspunderii contravenționale	165
5.3.4. Latura subiectivă a răspunderii contravenționale.....	166
5.4. Sancțiunile contravenționale	167
5.4.1. Sancțiuni principale	167
5.4.1.1. Avertismentul	167
5.4.1.2. Amenda contravențională.....	168
5.4.1.3. Prestarea unei activități în folosul comunității	168
5.4.2. Sancțiuni complementare.....	169
5.4.2.1. Confiscarea	169
5.4.2.2. Suspendarea sau anularea, după caz, a avizului, acordului sau a autorizației de exercitare a unei activități, a activității agentului economic sau retragerea licenței sau a avizului pentru anumite	

operațiuni ori pentru activități de comerț exterior, temporar sau definitiv	170
5.4.2.3. Alte sancțiuni contravenționale complementare...	173
5.5. Aplicarea sancțiunii contravenționale	174
5.5.1. Persoanele competente să aplice sancțiuni contravenționale	175
5.5.2. Individualizarea sancțiunii.....	175
5.5.3. Aplicarea sancțiunii în cazul săvârșirii mai multor contravenții de către aceeași persoană.....	178
5.5.4. Aplicarea sancțiunii în cazul săvârșirii unei contravenții de către mai multe persoane	179
5.6. Situații în care nu poate fi aplicată sancțiunea contravențională	179
5.6.1. Prescripția răspunderii contravenționale.....	179
5.6.2. Decontravenționalizarea	181
5.6.3. Intervenția unei cauze justificative sau a unei cauze care înlătură vinovăția.....	181
5.7. Categorii de contravenții și sancțiunile acestora	182
5.8. Reglementarea contravențiilor în domeniul protecției mediului pe plan internațional.....	191

CAPITOLUL VI

RĂSPUNDEREA PENALĂ ÎN DREPTUL MEDIULUI

6.1. Considerații generale.....	193
6.2. Aspecte teoretice privind infracțiunea.....	194
6.2.1. Noțiuni	195
6.2.2. Trăsăturile esențiale ale infracțiunii.....	195
6.2.2.1. Pericolul social	196
6.2.2.2. Vinovăția	197
6.2.2.2.1. Intenția	198
6.2.2.2.2. Culpă.....	198
6.2.2.2.3. Praeterintenția	198
6.2.2.3. Prevederea faptei în legea penală	199
6.2.3. Conținutul infracțiunii	199
6.2.3.1. Condiții preexistente infracțiunii.....	199

6.2.3.1.1. Obiectul infracțiunii.....	199
6.2.3.1.2. Subiectele infracțiunii.....	200
6.2.3.1.3. Locul săvârșirii infracțiunii.....	204
6.2.3.1.4. Timpul comiterii infracțiunii.....	204
6.2.3.2. Laturile conținutului constitutiv.....	204
6.2.3.2.1. Latura obiectivă.....	204
6.2.3.2.2. Latura subiectivă.....	206
6.3. Particularitățile răspunderii penale în dreptul mediului.....	207
6.3.1. Noțiuni generale.....	207
6.3.2. Aspecte ale răspunderii penale în dreptul mediului.....	208
6.4. Infracțiunea de mediu.....	210
6.4.1. Aspecte generale.....	210
6.4.2. Clasificarea infracțiunilor de mediu.....	212
6.4.2.1. Clasificarea infracțiunilor de mediu în funcție de particularitățile elementelor constitutive.....	212
6.4.2.2. Clasificarea infracțiunilor de mediu în funcție de actele normative care o reglementează.....	213
6.4.2.2.1. Infracțiuni de mediu prevăzute de Codul penal.....	213
6.4.2.2.2. Infracțiunile de mediu prevăzute de Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2005.....	216
6.4.2.2.3. Infracțiuni de mediu cuprinse în acte normative cu caracter special.....	219
6.4.2.2.4. Infracțiuni de mediu prevăzute în Directiva 2008/99/CE privind protecția mediului prin intermediul dreptului penal.....	227
6.4.3. Analiza conținutului infracțiunii de mediu.....	230
6.4.3.1. Obiectul infracțiunii de mediu.....	230
6.4.3.2. Subiectele infracțiunii de mediu.....	232
6.4.3.3. Latura obiectivă a infracțiunii de mediu.....	233
6.4.3.4. Latura subiectivă a infracțiunii de mediu.....	235
6.5. Rolul dreptului penal în domeniul protecției mediului pe plan internațional și european.....	236

6.5.1. Convenția Europeană privind protecția mediului prin dreptul penal, Strasbourg, 1998.....	236
6.5.2. Directiva 2008/99/CE privind protecția mediului prin intermediul dreptului penal	238
6.6. Reglementarea infracțiunilor din domeniul protecției mediului pe plan internațional	239
6.6.1. Franța	239
6.6.2. Suedia	240
6.6.3. Spania	241
6.6.4. Letonia	241
6.6.5. Canada	242
Bibliografie.....	243